

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Мукачівська міська рада
Малопольський державний університет
імені Вітольда Пілецького в м. Освенцім (Республіка Польща)

**V МІЖНАРОДНА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ**

**ФІНАНСОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ
ЗРУШЕНЬ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ**

Збірник тез доповідей

24 березня 2021 р.

УДК 336.13.025.12(477)(043.2)

Ф59

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет Науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 3 від 15 квітня 2021 року)*

Програмний комітет:

Щербан Тетяна Дмитрівна – ректор Мукачівського державного університету, доктор психологічних наук, професор.

Джоанна Стуглік – директор Інституту управління та виробничого машинобудування, Малопольський державний університет імені Вітольда Білецького, м. Освенцім.

Гоблик Володимир Васильович – перший проректор Мукачівського державного університету, доктор економічних наук, професор.

Кобаль Василь Іванович – проректор з науково-педагогічної роботи, Мукачівський державний університет, кандидат педагогічних наук, доцент.

Герц Мирослав Мирославович – начальник бюджетного відділу фінансового управління виконавчого комітету Мукачівської міської ради.

Черничко Тетяна Володимирівна – завідувач кафедри економіки та фінансів, Мукачівський державний університет, доктор економічних наук, професор.

Організаційний комітет:

Стегней М. І. – д.е.н., проф., Нестерова С. В. – к.е.н., доц., Ігнатишин М. В. – к.е.н., доц., Гладинець Н. Ю. – к.е.н., доц., Лінтур І. В. – к.е.н., доц., Петричко М. М. – к.е.н., доц., Братюк В. П. – к.е.н., доц., Росола У. В. – Ph.D. ст. викл., Михальчинець Г. Т. – ст. викл.

Ф59 Фінансове регулювання зрушень у економіці України: збірник тез доповідей учасників V Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції, Мукачево, 24 березня 2021 р. – Мукачево: Вид-во МДУ, 2021. – 289 с.

Основною метою проведення конференції є обговорення та пошук рішень актуальних проблем здійснення фінансового регулювання зрушень в економіці України, обмін дослідницьким досвідом та публікація результатів наукових досліджень. Подані матеріали містять методологічні та методичні підходи, що можуть заслуговувати на увагу широкого кола фахівців.

Організаційний комітет вважає за доцільне повідомити, що не всі положення і висновки окремих авторів є беззаперечними. Разом з тим вважаємо можливим їхню публікацію з метою обговорення.

Редакція збірника не несе відповідальності за достовірність статистичної та іншої інформації, за якісний зміст і оформлення авторських рукописів (стилістичні, орфографічні помилки тощо) та залишає за собою право не розділяти поглядів деяких авторів на ті чи інші питання розглянуті на конференції.

© Мукачівський державний університет, 2021

ЧУКАЄВА І. К. ВПЛИВ ТАРИФІВ НА РОЗВИТОК МІЖТРАНСПОРТНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ ПРИ ТРАНСПОРТУВАННІ НАФТИ ТА НАФТОПРОДУКТІВ	142
ЧУКРАН Й. Й. СТРАТЕГІЯ ОРГАНІЗАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ	146
ШАШОВЕЦЬ Й. П. СИСТЕМНІ ТА ЛОКАЛЬНІ ПРОЯВИ КРИЗОВИХ ЯВИЩ НА ПІДПРИЄМСТВАХ	149
Секція 3. Актуальні питання обліку окремих об'єктів та проблеми впровадження міжнародних стандартів обліку і фінансової звітності	
ВИСОЧАНСЬКА М. Я. ФІНАНСОВІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА В КОНТЕКСТІ АГРАРНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ	153
ГОЛОВАЧКО В. М. НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ДОХОДІВ БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ	156
ГОЛОВАЧКО В. М., ВИБЕР Е. Ф. ІНФОРМАЦІЯ ЯК НЕВІД'ЄМНА ЧАСТИНА УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	159
ГОЛОВАЧКО В. М., ПАВЛЮХ Б. Б. УПРАВЛІННЯ ТРУДОВИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА	162
ЛИСЕЦЬКА Н. М. СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ІНСТИТУЦІЙНИХ ПІДХОДІВ ЩОДО РОЗКРИТТЯ ТА КОНТРОЛЮ НЕЗАДЕКЛАРОВАНИХ АКТИВІВ	165
МАКСИМЕНКО Д. В., БАБІЧ В. В. ОБЛІК ВИТРАТ НА ВИРОБНИЦТВО ПРОДУКЦІЇ	167
ОБЩЬКИЙ А. А. КОНЦЕПТУАЛЬНА РОЛЬ АУДИТУ В КАПІТАЛІЗАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ	169
РЕСЛЕР М. В., ЗАЯЦЬ О. Є. АНАЛІЗ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ ПІДПРИЄМСТВА	171
СТОРОЖУК О. В., БЕЗПАЛЬКО Т. В. ОСОБЛИВОСТІ МИТНОГО РЕГУЛЮВАННЯ В ОКРЕМИХ КРАЇНАХ СВІТУ	175
СТОРОЖУК О. В., ВАСИЛАКИЙ В. ДЕРЖАВНА МИТНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ	177
СТОРОЖУК О. В., ДЕНИСЮК А. М. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ОБЛІКУ ОКРЕМИХ ОБ'ЄКТІВ ТА ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ ОБЛІКУ І ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ	179
ЯРЕМКО О. П. ЕКОНОМІЧНІ ІНСТРУМЕНТИ ЗБАЛАНСОВАНОГО РОЗВИТКУ ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА	182
Секція 4. Фінансове регулювання економічних процесів	
БОШИНДА І. М. ОЦІНКА РЕГІОНІВ В ПРОЦЕСІ ДІЯЛЬНОСТІ МАЛОГО БІЗНЕСУ	185
БРАТЮК В. П., ЮРИК М. І. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СТРАХУВАННЯ ЖИТТЯ В УКРАЇНІ	188
ГЛАДИНЕЦЬ Н. Ю., КШ Д. І. ДЕПОЗИТИ ДОМАШНІХ ГОСПОДАРСТВ ЯК ДЖЕРЕЛО ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ	191
ГОБРЕЙ М. В. РОЛЬ ПРЯМИХ ІНВЕСТИЦІЙ В ЕКОНОМІЧНОМУ РОЗВИТКУ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ	193
ДЕНИСЮК А. М., СТОРОЖУК О. В. ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ МИТНОЇ СИСТЕМИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	196
ЖИВКО З. Б., ЛЕСИК І. І., РОДЧЕНКО С. С. ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИСТЕМИ БЕЗПЕКИ БАНКУ	198
КИРИЗЮК С. В. ДЕРЖАВНЕ ФІНАНСОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ СОЦІО- ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ОКРЕМИХ ТЕРИТОРІЙ: ВИКЛИКИ ПРОСТОРОВІЙ СПРАВЕДЛИВОСТІ	201
СІДЕЛЬНИКОВА Л. П. БЮДЖЕТНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ФІНАНСУВАННЯ ОБОРОНИ КРАЇНИ	204
МИХАЛЬЧИНЕЦЬ Г. Т., ГОЗДА Н. М. ЗАХИСТ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ ТА ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА В ДІЯЛЬНОСТІ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ	207
ЛІНТУР І. В., ГЛАДИНЕЦЬ М. Ю. ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК БАНКІВСЬКОЇ СФЕРИ В УКРАЇНІ	209

Література:

1. Лютенс Ф. Концепция организационного поведения: прошлое как пролог к настоящему и будущему. Проблемы теории и практики управления, 1997, №1.
2. Pettigrew, A. M. Context and action in the transformation of the firm. The Journal of Management Studies. Oxford, 1987, Vol. 24, Iss. 6; p. 649-671.
3. «Трехфазная модель изменений» К. Левин. Инструмент №14. URL: <https://uttraining.ru/2019/09/12/trehfaznaya-model-izmenenij/>

УДК 338.27

Й. П. ШАШОВЕЦЬ
Мукачівський державний університет

СИСТЕМНІ ТА ЛОКАЛЬНІ ПРОЯВИ КРИЗОВИХ ЯВИЩ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

Сучасний стан суспільно-економічних відносин все частіше характеризується терміном «кризова економіка». Загальносвітова пандемія, зниження ділової активності в переважній більшості сфер господарювання, посилення нестабільності середовища ведення бізнесу та неможливість прогнозувати основні параметри розвитку ринку, а відтак – приймати обґрунтовані управлінські рішення – це далеко не повний перелік взаємопов'язаних проблем, з якими стикаються підприємства в сучасних реаліях. Комплексний, глобальний та об'єктивний характер даної кризи вимагає, по-перше, інтенсифікації зусиль з антикризового управління підприємствами, а по-друге, зміни підходів до розуміння проявів кризових явищ на рівні окремої організації.

Будь-яка система антикризового управління є комплексним процесом, першим етапом якого є діагностика кризового стану підприємства. Важливість діагностики обумовлюється тим, що її результати дають можливість визначити глибину кризи, її масштаби, спрогнозувати варіанти подальшого розвитку ситуації, обґрунтувати заходи, необхідні для її подолання, оцінити можливості підприємства щодо виходу з кризи і т.д. Вихідним етапом такої діагностики є розпізнавання явищ, тенденцій та ознак, які можуть бути охарактеризовані як кризові. За визначенням Григорєвої О. В. та Міщенко А. Ю., «...найбільш простою формою і водночас складовою кризи є кризове явище. Цей показник в діяльності підприємства є моментом різкого загострення суперечностей, які виникають у процесі взаємодії окремих елементів мікроекономічних систем між собою та з зовнішнім середовищем» [1, с. 78].

ФІНАНСОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗРУШЕНЬ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ

Потрібно зазначити, що на даний час не існує єдиних загальноприйнятих підходів щодо чіткого окреслення ознак кризового стану підприємницької структури. Практикується підхід, згідно з яким способом ідентифікації кризи на підприємстві вважається погіршення (падіння) економічних показників його діяльності, таких як обсяги продажу та виручка від реалізації, валовий дохід та ін. понад критичні значення (більше 15%).

Однак в сучасних умовах, коли домінуючими чинниками кризи підприємницьких структур є все-таки чинники зовнішнього походження (часто позаекономічного характеру), такий підхід не може бути повністю прийнятним. Підприємство може не працювати з об'єктивних причин (тимчасові обмеження, пов'язані з карантинном, скорочення попиту на його товари чи послуги тощо) і через це не отримувати звичні обсяги виручки. Тому з метою забезпечення об'єктивності оцінювання глибини кризового стану підприємства доцільно насамперед визначити критерії розмежування негативних явищ в господарській діяльності на локальні та системні прояви кризи. Таке розмежування дасть змогу підвищити ефективність та обґрунтованість управлінських рішень, що приймаються в системі антикризового менеджменту, розпізнати ті загрози, вплив яких на підприємство має довготривалий і систематичний характер.

До локальних проявів кризи доцільно відносити ті з них, які, по-перше, стосуються окремих напрямів господарської діяльності підприємств (збутова, інвестиційна діяльність, матеріально-технічне забезпечення тощо); по-друге, виражаються у тимчасовому зниженні окремих показників ділової активності. Наприклад, як локальні прояви криз можна вважати отримання підприємствами збитків або від проведення окремих господарських операцій, або в окремі тимчасові періоди; збільшення тривалості виробничого циклу через збої в постачанні матеріальних ресурсів; дефіцит грошових коштів підприємства для виконання ним своїх зобов'язань і фінансування своєї поточної діяльності; скорочення попиту на товари та послуги підприємства внаслідок незалежних від нього причин та обставин тощо.

Локальні кризи мають місце у практиці діяльності кожного господарюючого суб'єкта, вони вимагають відповідного обставинам алгоритму дій та вжиття заходів, спрямованих на відновлення нормальних параметрів життєдіяльності підприємства.

Системні прояви кризи на підприємствах виражають комплексні проблемні явища, що охоплюють різні напрями діяльності господарюючих суб'єктів. В деяких випадках системні кризи виникають внаслідок відсутності або неефективності заходів реагування на окремі локальні прояви кризових явищ. Наприклад, дефіцит грошових коштів у підприємства з тимчасового може перерости у «хронічний», якщо внутрішні резерви протидії поточній збитковості вичерпуються.

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ МЕНЕДЖМЕНТУ І МАРКЕТИНГУ В УМОВАХ КРИЗОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Однак часто системні кризи на підприємствах виникають як завершальний етап економічного механізму, який можна охарактеризувати як ланцюг послідовних взаємозалежних економічних явищ. Механізми виникнення системних криз детермінуються дією низки вихідних взаємозалежних економічних явищ, які, як правило, відбуваються у визначеній послідовності і можуть викликати «ефект падаючого доміно», наприкінці чого настає завершальне явище - кризовий стан.

Найбільш поширеними ознаками системних криз на підприємствах вважаємо:

- втрату кадрового потенціалу внаслідок інтенсифікації процесів звільнення найбільш кваліфікованого та досвідченого персоналу;
- скорочення або захоплення конкурентами стратегічної зони господарювання;
- стрімке погіршення показників фінансового стану підприємства та його нездатність відновити свою платоспроможність внаслідок недостатності власних коштів та відмови кредитних установ у виділенні фінансування;
- хронічне технологічне відставання підприємства від конкурентів, що негативно відображається на якості його продукції;
- низький рівень адаптованості організаційної структури управління до умов діяльності підприємства, а також невідповідність інструментів, форм і засобів управління цілям діяльності організації.

Як уже зазначалося вище, системні кризи знаходять свій негативний прояв у різних складових діяльності підприємства, жоден з проявів таких криз не відбувається сам по собі, тобто його руйнівний вплив обов'язково торкнеться всіх напрямків і параметрів господарської діяльності. Наприклад, технологічне відставання підприємства від конкурентів обов'язково погіршить його ринкові позиції, що призведе до поступової втрати кадрового потенціалу, негативно відобразиться на якості управлінських процесів і т. д. В цьому і полягає значимість розмежування локальних та системних проявів кризових явищ на підприємствах. Якщо криза з локальної вже переросла в системну, то й комплекс антикризових заходів повинен спрямовуватися на усі сфери, напрямки та аспекти діяльності організації, а не зосереджуватися на чомусь одному.

Як зазначають Вербівська Л. В., Кушнір І. В., Романюк А. С. «...у практиці господарювання використовують два підходи до визначення кризи: позитивний, що визначає кризу на підприємстві як переломний момент у розвитку змін, об'єктивний процес, притаманний кожному життєвому циклу; негативний, згідно з яким криза має виключно руйнівний вплив на діяльність підприємства та спричиняє банкрутство» [2, с. 251]. Отже, будь-яка кризова ситуація може бути використана на користь розвитку підприємства за

ФІНАНСОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗРУШЕНЬ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ

умови конструктивного ставлення до неї з боку керівництва. Криза може розглядатися як механізм «самоочищення» організації від застарілих чи неефективних елементів; як мотивація до внутрішньо-організаційних змін чи реалізації нових стратегій; як шлях, за яким для підприємства відкриваються нові можливості і т.д.

Ляшенко Н.В. підкреслює, що не сама криза має конструктивний чинник (по своїй суті вона є деструктивна), однак криза задає потенцію до конструктивних дій з боку менеджменту, які повинні перебудувати діяльність підприємства, для того подолати кризу. Для цього може потребуватися мобілізація всіх резервів підприємства, корінна ломка та перебудова його організаційно-виробничої сфери [3]. Таким чином, будь-яка криза на підприємстві, як системна, так і така, що має локальні прояви, за умови якісного антикризового управління може стати рушійною силою для позитивних змін у розвитку організації.

Література:

1. Григорєва О. В., Міщенко А. Ю. Кризові явища в економіці та їх прояви на підприємстві. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Міжнародні економічні відносини та світове господарство». 2017. Випуск 13, ч. 1. С. 76-79.
2. Вербівська Л. В., Кушнір І. В., Романюк А. С. Діагностика кризового стану підприємств у сучасних умовах господарювання. «Молодий вчений». Серія «Економічні науки» 2018. № 12 (64), С. 250-254.
3. Ляшенко Н. В. Причини виникнення, функції та вплив кризових явищ на управління підприємством. Електронний журнал «Ефективна економіка». № 2, 2012.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>